

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli năpublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Convențiunea comercială cu România.

Sibiu, 14 Ianuarie.

(I.) Toate diarele de aici și cele de preste Carpați se ocupă cu serioșitatea cuvenită față de stadiul cel nou, în care a intrat încheierea convențiunei Austro-Ungare cu România.

Ministrul de culte al României, dl Sturđa, a petrecut mai multe zile în capitala Austriei și s'a convins despre tonul, ce domnesce în cercurile normative față de acest rășboiu vamal, care, se înțelege, nu a adus și nu va aduce nici un bine pentru nici unul din belligeranți.

În România partidul preteccionist condus de dl Aurelian, preferă rășboiul față de o convențiune păgubitoare, ear în Ungaria, agrarii vëd un pericol permanent în esportul de vite și de cereale române.

Am reflectat și noi la rëndul nostru la aceste calamități și am constatat, că în adevër legăturile între aceste două state vecine sînt de o natură, încât unul fără altul în cele economice nu pot s'e esiste, fără de a-și periclită reciproc interesele unul altuia.

Să mai analizăm încă odată produsele importate din România la noi și vom vedé marea diferență, ce esistă între esportul român și importul din Austro-Ungaria.

România e parte mare țeară agricolă și industria ei abia se află în fașă. Stând lucrul astfel, ea poate s'e esporteze numai produse agricole, între cari locul prim îl ocupă vitele și cerealele.

Cine a dat vr'o dată roată prin România sau a convenit cu oameni esperți de acolo, scie, că între vitele cornute române și cele unguresci nu este nici un raport în ce privesce mărimea și calitatea. Este deci de tot greșită părerea agrarilor din Ungaria, cari prin esportul român vëd periclită interesele economice ale agrarilor. Boii și în genere cornutele din România, atât prin calitatea lor, cât și prin nutrirea lor sînt cu mult mai inferioare celor din Ungaria, de aceea temerea pentru agrari este neîntemeiată, și am vëdut, că deși din România aproape de 3 ani nu s'au mai importat la noi cornute, totuși prețul vitelor a scădut în dimensiuni enorme, fără s'e se afle remedii pentru vindecarea rëului.

Nu tot așa se are lucrul cu rimătorii și cu cerealele române. România produce grâne cu mult mai bune ca grânele ungare.

Prin esportul liber de vamă, ce a făcut România în anii pe timpul convențiunei — cu grâu — s'e ni se ierte, dacă susținem, că România nu a căștigat chiar nimica, deoarece în schimb a primit făinile austro-ungare și și a omorit industria de făină aproape cu desăvërșire. Ar fi rămas esportul de rimători, de lână, pei neargășite. Cu introducerea cordonului veterinar Ungaria a sciut s'e profite, ca s'e împedecă importul acestor produse române, și fără s'e esagerăm, constatăm și notăm o sumă mare de perderi și de șicane, la cari au fost espusi cu deosebire producății români de aici, cari au făcut negoț cu România sau au produs chiar ei înșiși.

Ce a rezultat de aici.

Lăna din România și-a deschis piațe străine și cu deosebire în spre orient, ear fabricanții de postavuri din Ungaria au falimentat, s'au au sistat lucrul unul după altul și așa în loc de postav lucrat după normele industriei de casă, întâlnim chiar și pe sate postavurile fabricilor din Brün, cu cari industriașii transilvăneni înzădar se încearcă a concura.

Mësuriile de împedecarea intrării lănei în Transilvania au avut deci efecte tocmai contrari, decum și le-au inchipuit cei dela masa verde și așa România, constatând acestea, a venit la convingere, că nu rischează tocmai mult, dacă va continua a persevera în purtarea rășboiului vamal.

Sunt însă alți articuli, pentru cari România este cu mult mai silită s'e încheie convențiunea. Acești articuli sînt cu deosebire cărbunii de peatră, pentru cari acum plătesce de vagon vamă la 500 franci, deasemenea scândurile, pentru cari ear trebuie s'e plătească conform tarifului autonom unguresc 500 fr. și în fine produsele industriale de fer.

Statul român de presente trebuie s'e aducă mari jertfe, ca s'e nu fie silit a urca tariful căilor ferate, tocmai din punctul de vedere al scumpirei cărbunilor de piatră, de asemenea trebuie s'e se uite cu ochii, cum stagnează tēplăritul și mësăritul, butnăritul din lipsa materialului, ce a importat România cu prețuri vamali foarte ușoare, fără ca Ungaria s'e fi păgubit ori s'e fi avut perderi, ci din contră căștiguri colosali.

Tot asemenea perderi are s'e suferă statul român la hărtie.

România a încercat de câteva ori s'e înființeze o fabrică de hărtie, care s'e acopere trebuințele țerei și încercările ei au fost totdeauna zădărnice.

În anul 1886 — cam prin luna lui Aprilie — a pus din nou în lucrare înființarea unei fabrici de hărtie pe acții, care statul încă o a protegiat în mësura mare. A erupt rășboiul vamal.

Statul român s'a angagiat a primí în regie propria fabrică de hărtie și ăst mod a anunțat contractele avute cu alte fabrici în Austro Ungaria. Dar ce s'e vëd? Fabrica de hărtie după multe esperimentări nenorocoase nu a putut produce hărtia necesară, și astfel statul s'a vëdut nevoit a sista întreprinderea cu perderi colosali și a procura acum hărtia din Austro-Ungaria s'e înțelege tacsată după tariful autonom, și așa numai la acest articol va îndura perderi enorme.

Mai vine în urmă și tariful căilor ferate, care în decursul sistărei esportului și importului suferă daune enorme și așa silesce fără voie la încheierea noavei convențiuni, care de altmintea o doresc tot așa de mult oamenii chipsuiți și ai Ungariei, și ai României.

Noi din partene, am schițat numai o parte a calamităților împreunate cu acest rășboiu vamal — ear cei ce conduc aceste pertractări în linisie, vor fi scoțënd la cale de sigur mai multe inconveniente, cari împing pe ambele state a face concesii în interesul lor bine priceput.

Revista politică.

Desbaterile asupra proiectului de buget continuă cu vehemență de până aci. Într'una din ședințele trecute a vorbit și un deputat sêrb (național) Dimitrievicei, esprimându-și nemulțēmirea față cu organismul de ađi al statului, când naționalitățile în număr de vr'o 10 milioane față de 6 milioane maghiari sînt aproape absolute nerepresentate, și declară, că sêrbii voesc unire politică, dar nu unitate culturală cu maghiari. E în contra votărei bugetului.

Cu toate asigurările de pace, guvernele nu în cetează a lucra cu o febrilă iuțeală, a lua toate dispozițiunile preventive pentru un eventual resbel, și aceasta o fac nu numai puterile mai mari, dar chiar și acele state mici, cari nu ar avea causă a se teme de un eventual rășbel, cum e de exemplu Belgia. Cu toate acestea telegramele ne aduc scirea, că și în Belgia se lucră din rēșputeri la pregătirile pentru o eventuală mobilisare, și se afirmă, că a intervenit și la guvernul din Londra pentru a-și asigura neutralitatea în cas de un rășboiu european.

Întrevederea celor trei monarhi din incidentul onomastice bētrănului împărat Wilhelm se vede a fi ca sigură. Țarul și-a și făcut deja planul de călătorie, și conform împregiurărilor, în cari trăesce, dorind ca s'e fie pe deplin asigurat în contra unui

FOIȚA.

Tesaurăria casei domnitoare în Viena.

Una dintre număroasele colecții de cea mai înaltă valoare atât artistică, cât și istorică din Viena, este tesaurăria înaltei case domnitoare de Habsburg - Lotaringia.

Ea este așezată în parterul de stēnga din curtea a doua a Burgului în 5 închăperi.

Tesaurăria, care în forma sa actuală întemeiată de împărăteasa Maria Teresia, este unul dintre cele mai rari și mai bogate muzee de antichități prețioase, de obiecte de lucș, de guivaere și de relicuii.

Cele mai multe dintre aceste rarități datează din seculii XVI și XVII, multe din veacul trecut mai puțin din seculul al XV; și câte-va relicuii și curiosități din evul de mijloc și cel vechiu până pe timpul mântuitorului.

În odaia primă, care servesc de entree se află costumele de gală ale erolđilor, cari sînt adevărate capo d'opere în materie de brodărie heraldică. Tot aci se află și insigniile de demnitate ale personalului de curte: a măiestrului de vânători, a șoimarului apoi flamura țerii și scutul simbolic al juriului de rășboiu.

La cele două ferești ale odăii sînt aședate 2 casete de argint curat, pe care sînt gravate insigniile coroanei ungare și mai multe dedicațiuni în limba maghiară, aceste casete au conținut cadoul tradițional de încoronare al maiestăților lor, pe care l'a prezentat părechei domnitoare deputația dietei ungare la 10 Iunie 1867, adecă 50.000 de galbeni.

Odaia a doua conține o foarte bogată colecțiune de oroloage și automați din timpuri diferite. Nici timpul și nici locul nu me iartă a face acum o descriere amănunțită a tuturor obiectelor d'aci, a căror număr trece preste o sută, ci me voiu mărșini a amintí numai câte-va dintre piesele cele mai însemnate.

Între oroloagele primitive de buzumariu, numite oue de Nürnberg, aflăm sub nrul 5 un orologiu de argint turcesc. Atât țiradele, cât și inscripțiile și cifrele sînt gravate cu caractere turcesci. Orologiul arată anul, luna, ziua, oarele și jumătățile de oară precum și fazele de schimbare ale lunei.

Acest orologiu este de importanță, că a fost luat ca pradă dela un pașă în lupta dela st. Gott-hard, ceea-ce se dovedeasce și prin însași arătarea orologului, care a stat Vineri în 8 Muharrem în anul 1405 al Hegirei, la oarele 3 după ameađi, adecă tocmai în ziua bătăliei amintite.

Un cap de operă pe terenul mecaniceii descoverim în orologiu de masă de sub nrul 36, din vea-

cul al XVI. Pe o basă de aramă gravată cu arabesce și cariatide de argint se ridică un feliu de clopot de cristal, în care se adăpostesce mecanismul orologului și pe care se vëd, cele trei plate provëdute cu numerii orologului. Deasupra clopotului e aședat un semi-glob, de care se razimă globul ceresc. Cele trei plate provëdte fie-care cu câte un arătătoriu arată, una oarele, cealaltă minutele, ear a treia secunde. Pe a patra plată un alt arătătoriu indigită fazele lunei (cuadratura, conjuncțiunea și aspectul triplu și seest.) Globul ceresc de sus, care este lucrat tot din cristal de munte e împărțit după ecliptică astfel, că poate servi pentru resolvarea problemelor astronomice: de răsăritul și apusul stelelor, distanța lor de dimineată și seară etc.

Însemnat este orologiu cu deosebire pentru că e un original al măiestrului Iobst Bürgi (Burgius).

Bürgi (1552—1632) era vestit nu numai ca mecanic, dar și ca unul dintre cei dintăiu matematici ai timpului seu. Angagiat la curtea contelui Guilleome de Hessa, a trimis Bürgi drept cadou împăratului Rudolf II la anul 1602 un glob ceresc, care-i plăcu atât de mult monarhului, încât îl denumí de orologerie al curții. În calitatea aceasta, el construi o mulțime de instrumente astronomice, între cari și orologiu mai sus descris.

Curios este, cum numele acestui bărbat genial a rămas până în ziua de ađi prea puțin cunoscut.

sau altui atentat, s'a adresat către guvernul federal din Svițera, să i garanteze, că poate să călătorească prin Svițera în deplină siguranță, la care întrebare însă n'a putut să capete alt răspuns, decât, că guvernul federal din Svițera va lua toate dispozițiunile necesare pentru evitarea vre unui pericol.

Delegațiunea bulgară a plecat spre Constantinopol. Poarta în timpul din urmă se ocupă energic cu regularea cestiunei bulgare pe cale pacifică, astfel în vederea esperințelor și rezultatelor obținute de delegațiune pe la cabinetele cercetate până aci, ne pune în perspectivă, că delegațiunea bulgară încă va fi gata a face toate concesiunile posibile, ce nu ar altera independința și conștiința națională a Bulgariei. Cestiunea principală, dela care depinde rezolvirea pacifică a cauzei este pretensiunea Rusiei ca regenta și Sobrania să fie recunoscute de nelegale, și dacă în deslegarea acestei pretensiuni se va afla un modus vivendi, putem spera pace europeană.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Rășinari, în Ianuarie, 1887. Dle Redactor! Ve rog cu tot respectul să bine-voiți a da loc următoarelor șire în coloanele prețuitului jurnal: „Telegraful Român.”

În ziua de sf. Ioan a avut și Rășinariul bucuria sa. Ideia de mult nutrită și frământată de inteligența din Rășinari pentru înființarea unui cor vocal bisericesc, s'a vădut în fine realizată. S'ar fi putut dealtcum realiza și mai înainte, a lipsit însă bărbatul, care se poată fi în stare a conduce un astfel de cor. Nu este mirare, că tinerimea noastră de până acuma au pus prea puțin pond pe arta musicală, pentru că a lipsit bărbati, cari să rupă ghiata, să facă începutul, spre a desvolta gustul musical, de altfel înăscut românului.

Astăzi suntem fericiți a vedea instituiți mai la toate institutele de instrucțiune profesori calificați anume pentru acest ram de cultură, vedem și musica vocală pusă în planul de învățământ ca studiu obligat, vedem în fine, ceea ce e mai îmbucurătoriu și rezultate frumoase pe acest teren.

O încercare s'a făcut și aici în Rășinari, prin înființarea unui cor vocal bisericesc, și rezultatul a fost și este satisfăcătoriu atât pentru popor, cât și pentru dirigintele corului, pentru dl învățătoriu Toma Popovici, carele vedându-se în fruntea corului, care cu destulă esactitate întonă răspunsurile liturgice, se simția măgulit și satisfăcut în internul său, mai mult ca ori și care. Aceasta reușită sper, că va da și mai mult curagiu pentru continuare.

Deși cu mari greutăți am ajuns până aci, căci eu cred, că nu este nimic mai greu de cât a desvolta în cineva finețea tonurilor, ce se cer la un cor vocal, fără nici o cunoștință de note, tact, etc.

Cu toate acestea, sau mai bine zis, corul vocal din Rășinari la prima sa producere a satisfăcut publicul ascultătoriu.

S'ar crede poate, că corul vocal din Rășinari este cine scie cât de mare, nu, el e foarte modest, compus aproape numai din câte doi membrii la o voce, și aici trebuie să-mi exprim durerea, că într-o comună mare — cum este Rășinariul — nu eșită în sufletește la o astfel de interpretare

Ar fi destule puteri apte spre acest scop, dacă nu ar fi indiferentismul, atât de înrădăcinat în rășinari, nu dela natură, ci din răsbunarea, care o cere lupta de partide, spre cea mai mare daună a comunei.

Cu toate, că scopul este frumos și salutar, totuși sunt între noi și oameni de aceia, cari ar dori să zădănicească aceasta interpretare. Se credem însă, că nu le va succede, și că doară cu timpul decoarea și nevinovăția corului îi va atrage la sine.

Să sperăm în fine că domnii: Ioan Cioran și Liviu Brote al cărora e — în parte — meritul înființării corului vor atrage pe mai mulți; ear dnele: E. Cioran, A. Goga și M. Cioran, vor atrage prin exemplul domnieilor mai multe dame în sinul corului nostru. Încheiu cu dorința ca aceasta încercare să se consolideze tot mai tare, ca astfel pentru Rășinari să se poată constata cu un pas mai mult spre cultură.

Un membru al corului

Propășirea bisericei noastre.

Într-o ședință a adunării deputaților din 1866, nemuritorul Heliade Rădulescu formulă testamentul seu politic social, în următoarele memorabile cuvinte:

„Biserica și limba ne-au păstrat prin atât a veacuri de sgduiri politice, naționalitatea noastră.

„Biserica era singurul asil al românilor, unde propaga românismul și de unde au eșit și cele mai mari tendințe ale românilor spre libertate.”

„Să înlăturăm până la sacrificiu, orice propagandă s'ar face spre desnatizarea principiilor frumoase ale bisericei noastre române, căci ele sunt adevăratele principii de libertate și de independență.

De acest pios comandament, lăsat publiciștilor români de părintele literaturii române, am fost însușiți, întreprinzând aducum un an în coloanele „Epocei”, o luptă neîndurată în potruva decăderii bisericei naționale, ce s'a însemnat cu înfricoșare în timpul din urmă, mai cu seamă prin simonia nerușinată, ce coprinse eparchia de căpetenie a țerei. Boală, ce devenise cu atât mai înspăimântătoare, cu cât vrășmașul secular al „legei române”, papismul, eșia cu îndrăzneală la iveală; și cuteza prin reprezentantul seu din capitală, a lovi fățiș în aședămintele sfinte noastre biserice naționale.

Lupta fu îndărătnică, pe de o parte și pe de alta; dar noi avurăm fericirea a fi secundați de întreaga presă, fără osebite de culori politice și agenții propagandei papistașe, trebui să amuțescă.

Cu toată reserva relativă a guvernanților, vocea presei a pătruns până la cele mai înalte sfere ale cărmei statului. Și am avut bucuria a co stata, o recrudescență de simțiminte pentru credința strămoșască, care se manifestară cu strălucire la sfințirea „Archimandriei ortodoxe” dela Curtea de Argeș, când regele, aducând laudă bisericei naționale, voinde să liniștească poporul de rezvrătirea propagandei papiste, întrebuiță înadins cuvântul de: „pravoslavie română”; locuțiune, ce a dispărut de mult din dicționarul literaturii laice și care, chiar în cea bisericească e înlocuită cu româneasca „dreaptă credință.” Dar pentru împregiurări, împodobirea omeliei regale cu acest cuvânt, era o puternică protestare contra propagandei papiste, care făcuse din „pravoslavia română”, o epigramă batjocoritoare contra bisericei noastre.

* * *

Sunt o mulțime de invențiuni pe terenul mecanic și matematic, cari i se atribue lui, dar cari în urma prea marei sale modestii, imitate de alții, au luat numele acestora, și trec de ale lor, ca d. es. invențiile lui pe terenul logaritmilor și pendula ca regulatorul mecanismului la oroloage.

Automatizii aflători în aceasta odaie sunt construiți în legătură cu oroloage. Unul d. es. reprezintă o corabie de război cu întregul echipament al ei. Mecanismul transpune în mișcare nu numai corabia întreagă, dar și figurile de pe bord; nu alt automat are forma unui turn de un stil arhitector foarte ales, în care se află o moimă, care face fel de fel de grimare, doi harapi cari trag clopotele, doi bărbati, cari își petrec la vin și altele; altul ear pune în mișcare o broască țestoasă, pe care șede Neptun călare.

Încăperea a treia în forma unui coridor cuprinde colecția de obiecte de cristal de munte și topaz afumat, lucrate în formă de pocale, vase, sticle, ulcioare, farfurii, pahare, castroane, și alte obiecte de masă și de decorațiune.

Piesecele acestea sunt admirabile cu deosebire ca obiecte de artă în materie de poleire, compoziție, format, țirade și emailuri pline de farmec. Multe sunt provădute cu deci și sute de petri scumpe de colorile cele mai bizare. Amintesc numai una. Un

mosaic de Florența, care reprezintă scena biblică: Christos și Samarineanca. Figurile Domnului Christos și ale Samarinecii sunt compuse din petrii scumpe de diferite culori, puțul dintr'un singur smaragd, ulciorul muerii dintr'o bucată de ametist; în fund se află un tablou mosaic, arătând un ținut muntos cu o zidire ca o cetate. Cadrele arhitectorice ale grupului sunt de cristal, ear ornamentația grandioasă dimprejur de aur. E lucrat în veacul al XVI.

Ultimul dulap din această încăpere cuprinde bijuterii din veacul al XVI și XVII, precum: medalioane, reliefuri, buste, și pușoare diferite, figuri de animale, lucrate toate parte din aur curat, parte din câte o piatră gigantică de onyx, topaz, ametist, opal, hiacint, etc.

Cele 8 dulapuri mari din odaia a patra sunt rezervate pentru vase, cu deosebire pocale, de aur, argint și petrii scumpe din veacurile XV. XVI și XVII.

De admirat este la piesele aceste perfecțiunea măiestriei aurarilor, cu care sunt executate minunatele pocale, potire și vase de acum 3—4 sute de ani.

Și colecția de față ne și dă o deslușire esactă asupra cetățitorilor, în cari auraria a ajuns pe acele timpuri la un grad foarte înalt de perfecțiune. Căci dacă privim cu atențiune aceste obiecte artistice,

Între acestea, al II-lea primat al României trepasă la Domnul și greaua moștenire a tronului metropoliei Ungro-Vlachiei în stare, în care ajunse biserica, preocupă cu drept cuvânt, pe toți bunii români iubitori de neamul lor și de propășirea bisericei naționale. Toată suflarea ortodoxă și îndreptă cu rîvnă ochii sufletului către ierarhul român, desemnat, prin învățătura și dorul nepregetat pentru cele sfinte ale neamului românesc, a fi ca un stavilar neînvinș împotriva propagandei papiste și braț puternic luminat, pentru înălțarea bisericei naționale la mărirea, ce i-se cuvine.

Dar organele politice dela putere, în calculele lor strîmte, n'au voit să asculte Vocea Poporului, ci, înlăturând printr'o silință vrednică de o cauză mai bună, pe alesul opiniei publice, îndreptară sorții asupra fostului episcop al Dunării de jos.

Data fiindu-ne nepăsarea religioasă, ce se întinde asupra societății noastre; decăderea datinelor strămoșesci, schimonosirea frumoasei limbe bătrâne, singura înțeleasă de poporul nostru; jalnica stare a clerului nostru mirean, care în propria sa țeară, se bucură de mai puține drepturi și libertăți ca clerul papistașesc: am crezut, că pietatea și integritatea, pe care n'am tăgăduit-o nici odată Prea sfințitului Iosif Georgian, nu sunt îndestulătoare astăzi, pentru cărma bisericei naționale.

Cunoscând încă, că fostul episcop al Dunării de jos, cu toate că, ca unul ce a avut meritul d'a fi tradus în românește celebra operă „Papalitatea schismatică” de archimandritul Vladimir Guettée (fost abate papist), avea deplină cunoștință despre unelirile propagandei papiste, n'a îndrăsnit a se alătura la reprezentările duhovnicești ale unora din cei mai de căpetenie ierarhi ai României, împotriva tendințelor filo-papiste produse în biserică, prin introducerea costumului preotesc asemănat cu cel papistașesc, fără învoirea sinodului și în disprețul prescripțiilor canonului L al conciliului sfinților apostoli, care ordonă: „că nimic să facă metropolii fără episcopi și episcopi fără metropolii.” Și multe alte călcări de lege, ce au făcut pe fostul episcop de Huși să esclame într'un moment de luciditate; că cărma bisericei naționale s'a încurcat într'atât în mrejele propagandei papiste, încât cu greu se va putea stîrpi răul.

Adăugând la acestea regulamentul, prin care se înlănțuie suveranitatea episcopală, spre a se concentra toată puterea în mâinile primatului, după tipul teocrației papale, regulamentul necanonice și neconstituțional, al căruia raportor „prea mlădios” se făcuse fostul episcop al Dunării de jos eram cu prisos îndreptățiti a crede, că înălțarea acestuia la tronul de metropolit-primat al României, departe de a fi folositoare propășirii bisericei naționale, ar fi o nouă isbândă a subversivei propagandei papistașe. Convingere, pe care n'am stat la îndoială a o împărtăși cetitorilor noștri a doua zi după actul alegerii.

Acum ne împlinim o plăcută datorie, constatând cu fericire, că întâii pași ai Î. P. S. S. Iosif, noal metropolit-primat, în cărmuirea bisericească, fiind a împrăstia îngrijirea dreptcredincioșilor pentru propășirea bisericei: poruncind părăsirea noului costum al preoților mireni, metropolitul-primat a intrat în legalitatea canonică, rezervând sf. sinod cestiunea; căutând cu sirguință comuniunea sufletească cu frații sei episcopi și solicitând luminile ierarhilor noștri celor mai capabili, făcu să reîntre scaunul metropolitului-primat în adevărate tradițiune apostolică; și fără a atinge cătuși de puțin toleranța legiuită, sciu din primele zile a se scutura cu curtenire și demnitate, de intimitatea bănuitoare, ce i-o oferia cu stăruință reprezentantul papismului în țeară. Apoi exprimându-și cu tărie voința, pe care a și pus-o în lucrare de a stîrpi rușinosul abus al simoniei în administrația eparchiei, a adus cea dintâi alinare suferințelor mult încercatului cler mirean al diecesei metropolitane.

ne vom convinge din insigniile și stăpilele, ce aproape fie care dintre ele le poartă, că cel puțin câte 8 din 10 piese sunt produse de Nürnberg și Augsburg.

Aurarii de Nürnberg și Augsburg erau prin secolii XV și XVI cei mai renumiți în Europa, astfel, că dacă un domnitoriu voia să-și comande un lucru de valoare și ca materie și ca execuțiune, n'avea decât să se adreseze marilor măiestri Nürnbergezi ori Augsburgiani.

Voi scita în cele următoare câte-va exemplare dintre cele mai interesante ale colecțiunei.

Sub nrul 2 aflăm un pocal de argint suflat cu aur. Pocallul are forma unui potir și e provădut cu un coperiș, care împreună cu talpa pocallului sunt ornate cu mărgăritare. Deasupra mărgăritarelor sunt ornamente turnate din argint suflat cu aur. Piciorul pocallului și prindătoarea coperișului sunt asemenea decorate. Vîrfurile capacului îl formează un băiat aripat, ținend în dreapta un scut, în stînga un șoim. Pocallul este lucrat de măiestrii din Nürnberg: Krenberger și Kreuzfelder în veacul al XII. Cu ocaziunea dineului de încoronare din Buda (1867) Majestatea Sa împărăteasa și regina Elisabeta s'a servit de pocallul acesta.

(Va urma.)

Îndrăznim deci a nădăjdui, că Î. P. S. metropolit-primat va da urmare acestor lăudabile dispozițiuni și se va osteni a obține: 1) mijloacele trebuincioase sf. sinod pentru ridicarea, apărarea și susținerea bisericii naționale, cum și îmbunătățirea soartii clerului mirean, după proiectul de lege alcătuit de sf. sinod la 1883 care zace în arhiva adunării deputaților; 2) a lua inițiativa d'a se raporta regulamentul din Decembrie 1885, ca anticanonic și neconstituțional; lăsând toată libertatea apostolică episcopilor, spre a se menține la înălțimea misiunii lor de povățuitori sufletești ai poporului, întru apărarea și susținerea bisericii naționale, a creșterii morale creștinesci, spre a da statului cetățeni cinstiți, patrioți și credincioși.

A modifica regulamentul în privința preoților de mir în conformitate cu drepturile lor legale cetățenești. Căci e absurd și vătămător intereselor bisericesti, a se pune pe-deci preoților mireni, de a se alege în consiliul comunal; când ar fi fost de dorit, să facă d'a dreptul parte câte un reprezentant al clerului mirean în adunările comunale și județene, în a căror cadere este administrarea cultului religioasei dominante a statului român.

Alegerea noilor episcopi eparchioți și completarea sf. sinod prin numirea a patru arhieriei, dintre cari doi ies din rândurile preoților mireni ne au învederat, că meritul, știința și adevărata dragoste a credinței ortodoxe, au străbătut din nou la cârma bisericii noastre, și ne place să credem, că metropolitul-primat va stăruî pe calea ce a apucat, dând o puternică însuflețire ridicării bisericii naționale.

Sunt acum aproape două decenii de când curia papală a încercat a cuceri biserica Greciei, procedând tot ca la noi prin pretensiunea de a statornici un arhiepiscop papal la Athena. Împregiurațiile de-atunci din regatul ortodox al mediteranei se asemănau foarte mult cu cele de azi, dela noi. Patrioți heleni, clerici diariști și oameni politici, se îngrijiră foarte mult de uneltirile Vaticanului și ca să combată propaganda papistă, înființară ad-hoc un diar: „Trompeta Evangheliei“. Lupta întreprinsă de acest organ de publicitate, ridică întreaga Moree contra propagandei, care se retrase rușinoasă; ear metropolia papală din Athena rămase cu numele, ca atâtea altele: „in partibus infidelium!“

Dar în Grecia, propaganda papistă făcu victime dure-roase; căci, la ziua socotelei, un „ministru al cultelor, vr'o doi prelați ai regatului, fură trași la judecata înaltei curți de justiție pentru simonie și plătită cu amar, conivența lor cu curia papală!...

Noi, am fi fericiți, dacă „Epoca,“ ca o altă „trompetă evanghelică ortodoxă,“ ar fi reușit să deștepte rîvna „îndrepătătorilor legei neamului român,“ pentru înălțarea „mărirea și propășirea sfintei noastre bisericii naționale.

„Epoca.“

Baba-Novac.

Avis.

„Reuniunea română de cântări din Sibiu“ și începe probele pentru concertul al doilea astăzi (15/27 Ianuarie) la 6 oare seara în sala obicinuită.

Varietăți.

(Înmormântarea P. Ioan Predovici.) Trista scire despre trecerea din viață a Părintelui Ioan Predovici din Ocna străbătu cu reprediciune aproape în toate unghiurile locuite de români. Inima cunoscuților Venerabilului bătrân la primirea acestei sciri se umplu de înduioșare, și cum nu, când Duminecă a fost săptămâna fi: sei sufletești au avut mângăierea de a'l auți servind în biserica parohiei sale și nu trecu nici o săptămână și au și fost alarmați prin aceasta tristă scire. Iubirea ce io păstra fiecare i-a mănât pe cei mai mulți a'l mai vedé odată și a-i da ultimul tribut de recunoștință.

Luni, în ziua înmormântării, Ocna avea în mijlocul seu o mulțime de Sibieni și mulțime de oameni de frunte din comunele învecinate.

Prohodul l'au slugit 8 preoți sub pontificarea Preacuvioșiei Sale, P. archimandrit Dr. Ilarion Puscariu; și anume Dl Asesor cons. Zacharia Boiu, protopresbiterul tractual P. O. D. Simeon Popescu, 3 preoți din Ocna, parochul din Alămor și capelanul din Șura mare apoi diaconul ceremonial al archidiecesei P. Sergiu Medean. Cântările funebre le-a executat opt membrii din corul domestic seminarial.

La înmormântare, afară de străini și afară de credincioșii întregii Ocne au participat funcționarii judecătorești reg. funcționarii dela saline, dela magistratul din Ocna în corpore, apoi preotul rom. cath. gr. cath. și reformat din Ocna.

Cuvântarea funebrelă o a ținut Domnul Asesor consistorial, protopresbiterul Zacharie Boiu cu cunoscutul farmec al voci sale, și cu pătrunderea în materie, care a stors lacrimi nu numai din ochii românilor, ci și din ai străinilor, cari cunosceau limba noastră.

Voii aminti aici, că consistoriul archidieceșan față cu acest membru al seu, și-a împlinit ultima datorință prin trimiterea unei comisiuni din sinul seu a conmembrilor Dr. Il. Puscariu, Zach. Boiu și Ma-

teiu Voilean, cari au pus apoi o prea frumoasă cunună de flori pe cosciugul defunctului. Această cunună alături cu cea a familiei erau dovadă cea mai bună, despre iubirea, cu care l'a îmbrățișat familia și biserica.

Prin moartea lui biserica a pierdut un fiu credincios, care o a servit ani 35, fără pregetare; ear în special parochia Ocna inferioară pe păstoriul cel neobosit și înțelept, care între grele împregiurări a știut munci numai pentru binele turmei păstoririi lui încredințate. Pierderea neconsolabilei familii nu ne vom încerca a o măsura la acest loc.

Numeroasele condolențe servească familiei spre mângăiere.

—X.—

(Învitare.) Reuniunea femeilor române din Zernești și jur vē invită cu toată onoarea la balul, ce se va arangia Duminecă în 18/30 Ianuarie a. c. în sala edificiului școlar din loc. Începutul la 7 oare seara precis, bilet de intrare 1 flor.

NB. Ofertele marinimoase se primesc cu mulțămîtă și se vor acuita prin jurnale.

Pentru Comitet:

Maria N. Garoim născ. Meșian.
președintă.

(Convocare.) „Hunedoara“ însoțire de anticipațiune și credit în Deva, conform §§-lor 23 și 24 din Statutele sale, își va ține adunarea generală la 31 Ianuarie (12 Februarie) 9 oare a. m. în localul însoțirii.

La ordinea zilei vor fi următoarele

Obiecte:

1. Alegerea unui președinte și a unui vicepreședinte, precum și doi scrutători și doi secretari.
2. Raportul directorei referitor la activitatea consiliului administrativ de pe anul trecut 1886.
3. Raportul cassariului despre starea cassei însoțirii și raportul comisiunii de supraveghere; așternerea bilanșului și arătarea câștigului curat.
4. Statorirea bugetului pe anul 1887.
5. Statorirea remunerațiunii funcționarilor.
6. Alegerea comisiunii de supraveghere.
7. Alegerea cassariului și a unui membru în consiliul administrativ, pe restul periodului de 3 ani.
8. Decidere asupra profitului curat.

Drept aceea, toți membrii participanți sunt invitați a participa la adunare, în persoană sau prin un plenipotențat, care asemenea are să fie membru al însoțirii (§ 26); nimene însă nu va putea avea mai mult de 20 voturi (§ 10). — Concluse obligatoare (§ 25) se vor putea lua numai fiind de față cel puțin prestă jumătate din voturile totale.

În lipsa acestui număr se va ține altă adunare în 10/22 Februarie 1887, în care se vor lua concluse valide și numai cu voturile prezente.

Din ședința consiliului administrativ al însoțirii de anticipațiune și credit „Hunedoara“ ținută în Deva la 31 Decembrie 1886 (12 Ianuarie 1887.)

Dr. Lazar Petco,
director.

Alexandru Ceura,
secretariu.

(Festivitate școlară în Porcești.) În seara de sf. Ioan botezătorul s'a aranjat din partea învățătorilor cu elevii școlari o ședință literară în sala edificiului școlar. Ședința s'a început la 6 oare și s'a finit după 8 oare.

Programul a constat din 2 disertațiuni executate de ambi învățători, și din cântece naționale, declamațiuni poetice și narațiuni ce s'a executat de elevi.

A fost o seară de tot plăcută, seara de sf. Ioan Botezătorul, pentru bietul popor asistator apăsător în viața sa de atâtea greutăți. A alergat ca la un dulce isvor să guste din ostelile sale și nici nu se văzură înșelați, pentru că atât disertațiunile instructive, cât și declamațiunile și cântările executate de elevi au stors lacrimi de bucurie din ochii părinților, adresând cătră conducători acestei festivități mulțămiri și rugări de ale mai pregăti atari serii plăcute.

Ofertele benevole încă nu lipsiră pentru sporiirea bibliotecii școlare, în a cărei folos s'a și aranjat aceasta ședință, rezultând o sumuliță de 5 fl. întru lauda învățătorilor atât de diligenți și înzestrați cu sentimente nobile pentru chemarea lor.

* Episcop al Verșetului, după renunțarea archimandritului Ilarion Ruvară, acceptată de Maiestatea Sa, este ales în sinodul arhieresc din Duminecă trecută archimandritul Mesciului Nectariu Dimitrieviciu, actualul mandataru patriarhal în acea eparchie.

(Necrolog.) **Teodor Nariță**, preot gr. or. din Șohodol (protopresb. Cămpenilor) a repausat în Dlu în etate de 54 ani. Fiei țarina și memoria binecuvântată.

Dumitru Șandru, din Tibru, a repausat în Domnul în al 76 an al vieții, și 53 al preoției sale. Fiei țarina ușoară.

* (Regina României.) După cum se scrie din Bucuresci, regina cercetă o școală civilă, luă parte pe timpul prelegerilor și și îndreptă atențiunea în catalog. Observă, că o școlăriță, fetița de 8 ani Maritana Nelesi are notă slabă din purtare; regina căută după pricină și află, că copilița are năravul rău ca în timpul prelegerilor să citească istorioare. Regina chemă pe copilița afară și o întrebă; „Ce istorioare îți plac mai bucurosi!“ Copilița scoase o cârtică nelegată din trăistuță, ce avea titlul: „Tradițiunile populare romane culese de Carmen Sylva.“ Plină de bucurie s'erută regina pe zeloasa-i cetitoare și dîse: Nu sci, că în școală nu-i permis ași petrece cine-va cu istorioare, eu nu me pot ruga, că să și-se schimbe nota. Dar dacă în semestrul următoriu vei avea mare zel, trimite mi testimoniu pentru care vei primi toate povestile de Carmen Sylva.

* (Mare desamăgire pentru Kulturgylet.) Episcopul romano-catolic din Alba-Iulia Francisc Lönhart a respins cererea comitetului din Clușiu al reuniunii în ceea-ce atinge ajutorarea ei conform propunerii făcute de episcopul reformat. Ca motiv al acestei refuzări episcopul Lönhart aduce împrejurarea, că din o asemenea coalițiune cu „Kulturgylet“-ul el nu sperază nici un ajutor pentru biserica sa, ci mai mult se arată semnele unei pierderi regretabile. „Ellenzék“ s'a cătrănit foc. „Episcopul catolic — scrie „Ellenzék“ — nu dîce și nici nu poate dîce despre sine: în prima linie „eu me sci și me mărturisesc pe mine de maghiar și în a doua linie un servitor al bisericii unguresci, ce luptă și trăește pe pământul patriei.“ Cât pentru episcopul reformat, „Ellenzék“ declară, că acesta și-a greșit foarte mult tactica, când și-a arătat numeroasele indigențe ale bisericii sale pe toate terenurile, cu atât mai vartos, căci arătând miseria bisericelor reformate din singuraticile comune, episcopul reformat pretutindenea aseamănă starea maghiarilor cu a românilor, ceea ce arată o mare eroare strategică, de oarece aceasta este o adevărată declarațiune de războiu și apoi comandantul, dacă vrea să reeasă învingător, nu trebuie să se descopere înaintea inamicului planurile sale. Afară de aceea episcopul reformat Szász Domokos în adunarea dela 12 Decembrie a comitetului „Kulturgylet“-ist din Clușiu a promis pe seama acestei societăți 100—150 mii fl. capital cu condițiunea ca după acest capital reuniunea să plătească în timp de 30 de ani interese de 5%; astăzi însă episcopul ofere numai 53 de mii fl. cu condițiune ca societatea să fie îndatorată a înapoia bisericii reformate în timp de 32 de ani câte 8640 fl. pe an ca interese. „Aceasta, dîce „Ellenzék,“ așa credem că nu e ofertul cel de mai înainte.“ — Va să dîcă, părințele episcop Domokos e bărbat cu prevederi mari pentru interesele bisericii sale, și bine face, că caută să și întoarcă banii încă până mai este în floare fondul banchetelor „patriotice“; scrie G. Trans.

* (Consumațiunea berei în România.) „Voința Națională“ scrie: Fabricanții de bere din străinătate, vedînd însemnata scădere a importului în România, a recurs la mijlocul de a o recomanda prin afișe și reclame, credînd, că cu modul acesta vor convinge pe consumatori a prefera berea de Bavaria, Saxonia etc. numită *Esport-bir* (bere de export) contra aceleia fabricată în țeară la noi. Resultatul însă a fost, că în loc de a face să fie mai mult căutată, ea din contră abia se mai poate găsi prin unele stabilimente din țeară și chiar și aceea nu se scie dacă e de provenință străină, sau e botezată numai, ca să satisfacă gustul vre-unui consumator, care voește cu ori ce preț să ceară bere străină.

* (Mulțămîtă publică.) Comitetul bisericii gr. or. din Cetatea de baltă, pe calea aceasta și exprimă cea mai cordială a sa mulțămîtă P. T. domni cari au binevoit a ne ajuta în toamna anului trecut, — la zidirea bisericii noastre, și anume:

1. P. O. Domn Dr. Ioan Moga, medic în Sibiu, cu 15 fl.

2. P. O. Domn Asesor consistorial Eugen Brote, cu 100 fl. colectați dela mai mulți dăruitori, a căror numer se va publica după primirea listei de colectare.

3. P. O. Domn Dr. Petru Cioran, medic în Brașov, cu 5 fl. v. a.

Primească acești P. T. Domni recunoștința, ce le-o dătează comitetul parochial și poporul din Cetatea de baltă, pentru această mare binefacere, și fie siguri că numele dîșilor va fi în veci amintit în rugăciunile, ce credincioșii le vor ridica în nou zidita „Casă a Domnului“.

Cetatea de baltă, 10 Ianuarie, 1887.

În numele comitetului parochial

Nicolae Todoran,

paroch local gr. or., prot. și președ. cemit. parochial.

Ioan Cucuiu,
not. com.

Ioan Tetcu,
epitr. primariu.

